

NOWY

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Środa, dnia 21 sierpnia 1912 roku.

Redakcja i administracja „Nowego Kurjera Łódzkiego” mieści się w lokalu przy ul. Zachodniej 37.
Interesowani do redakcji zgłaszać się mogą od 11 do 12 w południe i od 6 do 7 wiecz.
Administracja otwarta od 8 rano do 7 wieczór.
Adres telegraficzny „Łódź Kurjer”.
Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca, za artykuły nieoznaczone z góry ceną, honorarjów administracja wypłacać nie będzie.

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, miesięcznie kop. 50.
Za odnośnienie do domu lub przesyłkę pocztową dolicza się 20 kop. miesięcznie.
Za przesyłkę zagranicą dolicza się 60 k. miesięcznie.
Zmiana adresu 20 kop. TELEFONU Nr. 253.

Cena ogłoszeń: 1-sza strona 50 kop. za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 50 kop., nekrologi i reklamy 15 kop., ogłoszenia zwyczajne 10 kop. Drobną ogłoszenia 1/2 kop. za wyraz.
Ogłoszenia zamiejscowe: 1 str. 50 kop., reklamy po 20 k., zwyczaj. po 12 k. za wiersz petito w jego miejsce.

Agencje: w Łodzi Biuro ogłoszeń „Promień”, Piotrkowska 81; w Pabjanicach A. Wadziński, Zamkowa nr. 23; w Żgierzu: Nowy Rynek, kiosk Aleksandra Łach
WYŁĄCZNE PRAWO przyjmowania ogłoszeń w Rosji, za granicą i w Król. Polskiem, oprócz Łodzi i okolicy, oddane jest Domowi Handl. L. i E. Metz i S-ka.

RESTAURACJA „Louvre” RESTAURACJA
Piotrkowska 86 Piotrkowska 86

Lokal znacznie rozszerzony. NA I PIĘTRZE. 7 gabinetów z oddzielnym wejściem i osobnym telefonem w każdym. Wielka Sala do zebrań towarzyskich.
Wykwintne urządzenie. Doskonała kuchnia. Piwnica zaopatrzona obficie w wino, wódki i li kiery wszystkich marek w najprzedniejszych gatunkach. Zachęćni łaskawymi względami Sz. Gości. będziemy i nadal dbali usilnie o zachowanie tej renomy, jaką „LOUVRE” zjednać sobie w najlepszych kołach Publiczności Łódzkiej

Z wysokim poważaniem
Zarząd Restauracji „Louvre”

HELENÓW. W czwartek, d. 22 Sierpnia 1912 r. **HELENÓW.**

Benefis Dyrektora Orkiestry p. Adama Furmańskiego
przy łaskawym współudziale p. M. Kasmana z Warszawy, (uczniła prof. AUERA), i pianisty p. Zygm. Taube,
Wieczór Ryszarda WAGNERA pomiędzy innymi: Uwertura „Tannhäuser”, Jazda Walkirii, Spiewacy Norymberscy i t. p. Wzmocniona orkiestra 50 osobowa. Po koncercie nad program: występ znanego humorysty p. Odrobińskiego z Warszawy i innych. 2390—2—1

Spejalista chorób wenerycznych, skórnych i dróg moczowych
Dr. S. Kantor
obecnie mieszka
Potrkowska Nr 144, róg Ewangielickiej
Telefon 19-41.

NAJSKUTECZNIEJSZY ŚRODEK usuwa piegi, pryszczę, opaleniznę, wądry, czerwoność twarzy i wszelkie plamy
Pasta do twarzy
wynalazku aptekarza Jana Niwińskiego.
Dla uniknięcia naśladowstwa, każde pudełko zaopatrzone jest w plombę, na której znajduje się Nr 204 i nazwisko wynalazcy
Jan Niwiński.
Sprzedaż w aptekach, składach aptecznych i perfumerjach.

Czas odnowić prenumeratę.
Dzisiejszy numer składa się z 8 kolumn.
KALENDARZYK.
—o—
Środa, 21 sierpnia.
Dzisiaj: Joanny Fremiot Wd.
Jutro: Symforjana M.

Z nastrojow.
Gdy jestem smutny, wyciągam ramiona, „Koniak Szustowa” płyną z ust moich [słowa, I kiedy siedzę wśród przyjaciół grona, Milczę, nim koniak podadzą Szustowa, W śnie i na jawie myśl ma jednakowa: Koniak Szustowa, och, koniak Szustowa.

Samorząd a higjena społeczna.
Znaczenie higieny społecznej i wprowadzenie teorii jej w czyn są zdobyczą ostatnich prawie lat. Najdawniejsze bowiem prawa sanitarne, prawa angielskie, sięgają zaledwie 1842 roku, w którym ustanowiono komisję królewską sanitarną, następnie prawo pochodzi z r. 1848—o opiece nad zdrowiem publicznym. Były to atoli próby tylko, dopiero prawo sanitarne z 1875 r. wkroczyło na drogę rzeczywistego rozwoju higieny społecznej. Inne państwa europejskie starały się wedle możliwości wprowadzać u siebie stosowne urządnienia. U nas dotychczas sprawa higieny społecznej stoi na bardzo niskim poziomie. Wiele przyczyn, ogólnie znanych, składa się na to, jest jednak nadzieja, że obecnie nastąpi zwrot ku lepszemu. Przyjęty przez Dumę państwową projekt dla miast Królestwa Polskiego, między innymi paragrafami za-

wiera też ustępy, wskazujące obowiązki przyszłych rad miejskich w zakresie higieny społecznej. Kompetencji samorządu podlegać mają następujące kwestje: 1) piecza nad urządzeniem miasta (ulice, oświetlenie, kanalizacja, rzeźnia), 2) zabezpieczenie ludności przed drożną produkcją spożywczymi, 3) dostarczenie ubogiej ludności tanich mieszkań, 4) pomoc lekarska, 5) warunki sanitarne pracy.

Wobec tego, że druga również ważna gałąź pracy samorządnej, a mianowicie szkolnictwo, skrepowana będzie przez par. 4 ustawy samorządu, rady miejskie będą musiały skierować wszystkie swoje siły na wprowadzenie w czyn postulatów higieny społecznej.

Ażeby jednak móc przystąpić do celowej pracy, trzeba zdać sobie sprawę z tego, jaki jest obecny stan higieny naszych miast i miasteczek. Królestwo dotychczas nie posiada zupełnie zorganizowanego nadzoru sanitarnego. Lekarze miejscy są krepowani przez biurokratyczny formalizm magistratów i spełnianie obowiązków sądowo-lekarskich.

Zjazd lekarzy, odbyty w Łodzi na wiosnę r. ubiegłego uchwalił nawet: „Poządaniem jest oddzielenie funkcji policyjnych od funkcji sanitarnych”.

Cały szereg ważnych spraw czeka na załatwienie.

Trudno orzec, która z nich jest pilniejsza.

Rozpaczliwie przedstawia się sprawa zaopatrzenia miast w wodę. Warszawa posiada dobre wodociągi zaledwie od 20 lat. Wodociągi powinowane ejonalnie funkcjonują źle, większość zaś miast, nie wyłączając Łodzi, musi poprzestać na studniach, które rozsiewają zarazki.

Brak wody sprawia, że w niektórych miastach konsumcja wody wyraża się cyfrą 6,2 litra na głowę, co nie może wystarczyć na racjonalne zachowanie przepisów czystości.

Brak wody wpływa ujemnie na stan kanalizacji. Jeżeli kanały nie są należycie przepłukiwane, to odpadki w nich gniją i zatrują powietrze.

To też miasta posiadające kanały, a niezaopatrzone w wodociągi, nie posuwają się w rozwoju higieny społecznej.

Ponieważ jednak na razie nie wszędzie można mieć wodociągi, więc

trzeba wiercić studnie artezyjskie, a w zwykłych co pewien czas powtarzać kwalifikowanie wody.

Każde miasto rozrasta się. Koniecznością więc jest przygotowanie terenu dla tego rozrostu. Wymaga to jednak ściśle opracowanych planów, żadne zaś miasto w Królestwie niema takich planów. Ze stu dwudziestu kilku miast naszych, zaledwie dwadzieścia kilka ma plany miejskie.

Urządzenie ulic — a więc bruk i wysadzenie ulic drzewami, to też bardzo ważne sprawy. Bruki większości miast naszych wołają o pomstę do nieba. Trzeba więc ulepszyć je i przystosować do wymagań higieny, nakazując czystość ulic. Zadrzewienie ulic i placów koniecznie jest ze względu na świeżość powietrza; niestety większość miast pozbawiona jest drzew.

Fatalnie przedstawia się stan sanitarny szkolnictwa. W przyszłym samorządzie będzie to ogromne pole pracy dla lekarzy szkolnych.

Sprawa szpitalnictwa stoi u nas na niemożliwie niskim poziomie. Według danych, zebranych przez dr. Męczkowskiego, w 1897 r. było w Królestwie 88 szpitali z 5031 łózkami. Jeżelibyśmy doliczyli szpitale fabryczne, to otrzymamy 112 szpitali z 5,457 łózkami.

W ciągu ostatnich trzydziestu lat cofnęliśmy się pod względem obsługi szpitalnej. W 1867 r. przypadło na 10 tys. mieszkańców 7 łóżek, w 1897 roku zaś—5,7. Jest to cyfra niższa nie tylko od zachodnio-europejskich (87 łóżek na 10 tys. ludności w Alzacji 101 zaś—w Nadrenji), ale i od przeciętnej w Cesarstwie, gdyż tam na taką ilość mieszkańców przypada 6,2 łóżka. W roku bieżącym doszliśmy do 5,6 łóżka na dziesięć tysięcy ludności. W samej Warszawie dzieje się trochę lepiej, ale w niektórych okolicach kraju bywa jeszcze gorzej. W zasadzie potrzeba 1 łóżko na 500 mieszkańców, czyli że Królestwo potrzebuje obecnie 20,400 łóżek szpitalnych.

Brak nam również przytułków dla starców, kalek i sierot oraz zakładów dla obłąkanych i upośledzonych. W Królestwie zaledwie 0,1 obłąkanych znajduje opiekę lekarską, około 20000 chorych umysłowo włoży się zupełnie bez opieki. Zjazd lekarski w Łodzi wyrażał był żądanie, by w każdej gubernii powstał

25340

POKAZY

gotowania, pieczenia, smażenia
na gazie,

przy odpowiednich objaśnieniach, odbywają się w każdy **CZWARTEK**, w godzinach od 7—9 wieczorem,

w oddziale
Gazowni Miejskich
w głównym pawilonie
Wystawy Rzem. Przemysł.
w parku miejskim przy ul. Dzielnej
Zarz. Gaz. Miejs. w Łodzi

Pan szuka posady?

lub chce zmienić obecna? W takim razie zainteresuje Pana fakt, że Dwutygodnik „Informator Przemysłowo-Handlowy” w Sosnowcu, który zostaje stale rozsyłanym w tysiącach egzemplarzy do zakładów przemysłowych i handlowych całego Królestwa, umieści bezpłatnie 3-krotne Pańskie ogłoszenie wielk. 30x60 mm.

Adres: Informator Przemysłowo-Handlowy, Sosnowiec, Główna 22.

Teatr „URANIA”.

PROGRAM od 16 do 31 sierpnia r. b.

Pepi Konrad
Węgierska tancerka

Les Atillas
Gladiatorzy

Pilz & Naumann
Duet ekscentryczny ze swokim oryginalnym repertuarem

Lotte Lehman
Subretka

Miss Alice
Ćwiczenia na amerykańskim trapezie

Berwinok
Oryginalny kwartet matorosyjski

Les Alexanders
Scena choreograficzna

Waldersack
Komiczna gimnastyka na reku

Występy Operetki Wiedeńskiej
Dzień dobry panu FISCHER
Wodewil w 1 akcie

Reżyser A. Fischer
Kapelmistrz A. Günther

Urania Bio
Nowa seria obrazów

W ogrodzie Koncert damskiej orkiestry na dętych instrumentach. Wieś afrykańska, plemienia Somali. Artysta malarz bez rąk.

Dr. L. Prybulski

POŁUDNIOWA № 2.
Telefon 13-59.

Choroby skórne, włosów, (kosmetyka lekarska) weneryczne, moczościowe i niemocy płciowej. Leczenie syphilisu Salvarsanem „Ehrlich-Hata 606 i 914.” wśródżylnie.

Leczenie elektrycznością i masażem wibracyjnym, ulica.

Przyjmuje chorych od 8—1 rano i od 4—6 po poł., paale od 5—6 po poł.
Dla pań osobna poczekalnia.

Dr. L. Klaczkin

Konstantynowska 11.

Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych.

Przyjmuje od 8—1 rano i od 5—8 wiecz. dla pań od 4—6 po południu. 713—0

Dr. REJT

Srednia 5.

Sp.: Choroby skórne, weneryczne, kosmetyka lekarska. Leczenie Syphilisu Salvarsanem „ERLICH-HATA 606” wśródżylnie. Leczenie elektrycznością (elektroizem) i masażem wibracyjnym. Dla pań osobna poczekalnia. Godziny przyjęcia: od 8—1 rano i od 4—8 wiecz. W niedziele i święta 9—2 po p.

Zarząd 7-klasowej Szkoły Handlowej w Zgierzu (koedukacyjnej)

niniejszym podaje do wiadomości, że egzaminy wstępne rozpoczną się dn. 27 sierpnia, lekcje 4 września. Miejsca wolne w klasach wstępnych i pierwszych czterech. Przy szkole oddział freblowski. Podania składać należy na ręce dyrektora szkoły. r2579—6—1

Natychmiast potrzebni są wszędzie
agenci - współpracownicy

bez ponoszenia kosztów i ryzyka na stałą pensję i procenty. Szczegółowe informacje wysyła się bezpłatnie. Irkuck. Kantor gazety „Sybirskij torgowo-promyslennyj Wiestnik” Pocztańska № 14. 5310

Dyrektor VII kl. Szkoły handlowej żeńskiej C. Waszczyńskiej Zielona № 15

zawiadamia, że egzaminy wstępne rozpoczną się 28 sierpnia, a lekcje 2 września r. b. Podania przyjmuje kancelaria szkoły codziennie od 10—12. 2561—6—1

IV-klasowy żeński zakład naukowy

kursem progimnazjalnym warszawskiego okręgu naukowego. 46 CEGIELNIANA 46

L. Sołowiejczyk-Magalif

Przyjmowanie próśb codziennie od 9—3 i od 5—7 wieczorem. Egzaminy poprawkowe dn. 10/23 sierpnia. Egzaminy dla nowowstępujących dn. 12/25. Początek lekcji dnia 14/27 sierpnia. r2573—4—1

Panienki

Do szkoły elementarnej fabryki Allart, Rousseau i S-ka potrzebne są dwie nauczycielki.

Kandydatki, posiadające odpowiednie kwalifikacje, zechcą nadsyłać piśmienne oferty, pod adresem fabryki, Łódź Kątna 19. 2384—8

uczęszczające w Kaliszu do gimnazjum lub innych szkół, znajdą wygodne pomieszczenie przy inteligentnej (izraelskiej) rodzinie. Sumienna i troskliwa opieka zapewniona. Bliższe szczegóły „Łódź, Widzewska № 44 mieszk. 34. 2366—3

Laboratorium chemiczno-techniczne i fizjologiczne „Zjednoczonych chemików” w Łodzi

ul. Srednia 20, róg Solnej pod kierunkiem Inżyniera DOMINIKIEWICZA

Analizy chemiczne dla wszelkich dziedzin przemysłu włókiennego.
Analizy produktów spożywczych.
Analizy wydzielin (mocz, płwociny i t. d.)

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Biuro porad technicznych dla przemysłu włókiennego. Porady chemiczne. Przepisy. (Udzielanie porad od godz. 4 do 8 p. poł.)
W niedziele laborat. otwarte od 12 do 2-tej.

„TECHICUM „KYFFHAUSERA” w Frankenhausem w Niemczech

Elektr. budowa maszyn Budowa kolei Budown. i Instyt. polit. dla maszyn rolniczych

WIELKIE LABORAT. MASZYN

Specjalista chorób wenerycznych, skórnych i dróg moczowych

D-R S. KANTOR,

Piotrkowska № 144, róg Ewangelickiej
Telefon 19-41.

Gabinet Roentgenowski (Prześwietlenie i fotografowanie wnętrza ciała promieniami Röntgena), Światłolecznicy (choroby skóry i włosów) i Laboratorium lekarsko-kosmetyczne. Badanie krwi na Syphilis i leczenie Salvarsanem (Ehrlich-Hata 606). Gabinet elektroterapeutyczny (Masaż wibracyjny i pneumatyczny podług prof. Zabłudowskiego — niemoc płciowa). Godziny przyjęcia: 8—2 rano i 5—9 pp. Dla pań osobna poczekalnia. r2521—0—1

Dr. Kerer-Gerszuni

Choroby kobiece. powróciła

Piotrkowska № 121 Telef. 18-07

przyjmuje od 3 do 6 po p. W niedziele od godziny 9 do 12 rano.

Dr. Leyberg powrócił

Weneryczne, płciowe i skóry od 10—1, 6—8. Niedziele i święta od 8—1.

Dla Pań—5, poczekalnia od dzielna.

Krótka 5, tel. 28-50.

Doktor S. Gerszuni powrócił

Piotrkowska № 121 Telef. 18-07

Lekarz-dentysta Abramowicz Lewy powrócił

Zielona 17 (parter). 2388—10—1

Dr. S. Sznitkind

ul. Srednia nr. 2.

Specjalność: choroby weneryczne, moczościowe, włosów i kosmetyka lekarska (piegi, przyszczenie).

Przyjmuje od 8½ do 2, od 4½ po 9, damy od 4 i pół do 6.

Lekarz-weterynarji Szymon Wolman

Piotrkowska 145. Tel. 29-00

Od 8—10 rano — 2—4 p. p. Dla niezmożnych od 10—12 p. p. Lutomińska 21 (Baluty) 2208—0—

